

S využitím materiálů
prof. A. Pokorné

10. VYDÁNÍ

OŠETŘOVATELSKÉ DIAGNÓZY

Definice a klasifikace
2015–2017

Editoři:

T. Heather Herdman, PhD, RN, FNI
a
Shigemi Kamitsuru, PhD, RN, FNI

Klasifikační systémy v ošetrovatelství

- standardizovaná jednotná ošetrovatelská terminologie tvoří základ klasifikačních ošetrovatelských systémů

- **principy tvorby se podobají jiným vědním oborům**

MKN /Mezinárodní Klasifikace Nemocí/

ICD /International Classification of Diseases/

Zahrnují:

- *Klasifikaci ošetrovatelských diagnóz /NANDA/*
- *Klasifikaci ošetrovatelských činností (intervencí) /NIC/*
- *Klasifikaci ošetrovatelských výsledků /NOC/*

Požadavek ICN

- Mezinárodní rada sester usiluje o nalezení společného dorozumivacího prostředku, díky němuž by si sestry celého světa navzájem rozuměly – *proces standardizace terminologie*
- Už v roce 1909 E. Hampton Robbová vyslovila potřebu jakéhosi „ošetřovatelského esperanta“

NANDA

- North American Nursing Diagnosis Association (1982)
- NANDA International (2002)
- Vytváří seznam ošetřovatelských diagnóz (termínů)
- Zatřídění do systému („Taxonomie II“) prostřednictvím domén a tříd
- Aktuálně 13 domén, 47 tříd a 235 diagnóz, včetně definic, určujících znaků, rizikových faktorů a souvisejících faktorů

NANDA Taxonomie I.

- **Vzorce unitárního člověka**

- výměna
- komunikace
- vztahování
- oceňování
- výběr
- pohyb
- vnímání
- vědění
- cítění

- **Kapesní průvodce zdravotní sestry**

- 1) aktivita a odpočinek
- 2) bezpečnost
- 3) bolest a nepohodlí
- 4) dýchání
- 5) hygiena
- 6) integrita osobnosti
- 7) krevní oběh
- 8) nervy a smysly
- 9) sexualita
- 10) společenská interakce
- 11) strava a tekutiny
- 12) vyprazdňování a močení
- 13) vzdělávání a edukace

NANDA Taxonomie II.

- založena na struktuře diagnostických domén odrážejících Gordonové vzorce zdraví
- obsahuje diagnostické třídy s vysokou citlivostí specifikace konkrétních fenoménů
- hlavní cíle: splňovat náročná teoretická kritéria + snadná použitelnost i v praxi
- kontinuální činnost - změna kódů jednotlivých ošet. diagnóz
- nejnovější ošetřovatelská diagnóza má nejvyšší číslo

NANDA v ČR

- počátek využívání taxonomie NANDA od roku 2005
- v roce 2006 publikována kniha Ošetrovateľské diagnózy v NANDA doménách
- aktuální publikace Ošetrovateľské diagnózy: definice & klasifikace NANDA-International 2015 – 2017

Přehled domén NANDA Taxonomie II

- Podpora zdraví
- Výživa
- Vylučování a výměna
- Aktivita/odpočinek
- Percepce/kognice
- Sebepercepce
- Vztahy mezi rolemi
- Sexualita
- Zvládání/tolerance zátěže
- Životní principy
- Bezpečnost/ochrana
- Komfort
- Růst/vývoj

Aktuální ošetrovatelská diagnóza

Potenciální ošetrovatelská diagnóza

Syndromová ošetrovatelská diagnóza

Ošetrovatelská diagnóza na podporu zdraví

Wellness ošetrovatelská diagnóza

- **určující znaky**
- **související nebo rizikové faktory**
- **definice diagnóz**
- **číselné kódy**

Matrice rozdělení ošetrovatelských diagnóz do domén a tříd NANDA Taxonomie II

Domain >	Health Promotion	Nutrition	Elimination/Exchange	Activity/Rest	Perception/Cognition	Self-Perception	Role Relationship	Sexuality	Coping/Stress Tolerance	Life Principles	Safety/Protection	Comfort	Growth/Development
Class 1 >	Health awareness	Ingestion	Urinary system	Sleep/Rest	Attention	Self-Concept	Caregiving Roles	Sexual Identity	Post-Trauma Responses	Values	Infection	Physical Comfort	Growth
Class 2 >	Health Management	Digestion	Gastrointestinal System	Activity/Exercise	Orientation	Self-Esteem	Family Relationships	Sexual Function	Coping Responses	Beliefs	Physical Injury	Environmental Comfort	Development
Class 3 >		Absorption	Integumentary System	Energy Balance	Sensation/Perception	Body Image	Role Performance	Reproduction	Neuro-behavioral Stress	Value/Belief / Action Congruence	Violence	Social Comfort	
Class 4 >		Metabolism	Pulmonary System	Cardio-Pulmonary Responses	Cognition						Environmental Hazards		
Class 5 >		Hydration		Self-Care	Communication						Defensive Processes		
Class 6 >											Thermo Regulation		

Změny diagnóz pro podporu zdraví a rizikových diagnóz

V tomto období byly definice ošetrovatelských diagnóz celkově pozměněny. Ke změnám došlo z důvodu nového způsobu definování rizikových diagnóz a diagnóz pro podporu zdraví. Tyto změny v každé definici těchto diagnóz proto prosím vezměte na vědomí. Změny byly představeny členům NANDA-I a schváleny prostřednictvím online hlasování.

U rizikových diagnóz byl z definice odstraněn pojem „riziko“ a byl nahrazen pojmem „náchylnost“.

Diagnózy pro podporu zdraví byly změněny tak, aby definice odrážely skutečnost, že tyto diagnózy jsou vhodné pro použití v jakékoliv fázi vývoje zdravotního stavu, a to tak, že není vyžadován stav rovnováhy nebo zdraví. Podobně jsme museli upravit i určující znaky u těchto diagnóz, protože v mnoha případech popisovaly zdravé a stabilní stavy. Všechny z určujících znaků nyní začínají frází „vyjadřuje touhu zlepšit“, protože podpora zdraví vyžaduje ochotu pacienta zlepšit jeho aktuální stav, ať už to znamená cokoliv.

Nursing Interventions Classification (NIC)

- NIC klasifikace zahrnuje veškerá možná ošetření (intervence), která poskytují ošetřovatelští profesionálové.
- Obsahuje název, popis a definici a jednoznačný kód intervence
- **Vybrané silné stránky klasifikace NIC**

- ✓ výzkumný základ, výzkumné aktivity zahájeny v roce 1987,
- ✓ vývoj založen na existující praxi (odborné studijní texty, informační systémy z klinické praxe)
- ✓ intervence byly posouzeny odborníky z klinické praxe
- ✓ rozvinut proces zpětné vazby k provádění vhodných změn v klasifikaci
- ✓ jednoduchá organizační struktura (domény, třídy, intervence, aktivity)
- ✓ všechny domény a intervence jsou definovány a intervence numericky kódovány
- ✓ jednoduchost jazyka s jasným klinickým významem

Nursing Interventions Classification (NIC)

- NIC řadí ošetrovatelské intervence do sedmi domén:
 - Behavioral (chování)
 - Community (komunita)
 - Family (rodina)
 - Health System (zdravotní systém)
 - Physiological: Basic (fyziologické – základní)
 - Physiological: Complex (fyziologické – komplexní)
 - Safety (bezpečí)
- ... a 30 tříd

*Intervence je definovaná jako „jakákoliv léčba založená na klinickém rozhodování a vědomostech, které sestra uskutečňuje na zlepšení pacientových/klientových výsledků“
(McCloskey, Bulechek, 2000).*

Nursing Outcomes Classification (NOC)

Výsledek ošetrovatelské péče (nursing-sensitive outcome)

měřitelný stav, reakce/chování nebo vnímání jedince, rodiny, komunity, který je dlouhodobě a kontinuálně sledován a u kterého se očekává, že bude ovlivněn ošetrovatelskými intervencemi.

- název
- číselný kód /hlavní a položkový/;
- definice + soubor ukazatelů + hodnotící škála
- odkazy na zdroje literatury.

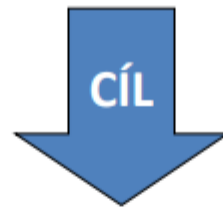
výsledky péče:

- ✓ popisují stav jedince v určitém čase
- ✓ mohou doložit zlepšení nebo zhoršení stavu
- ✓ indikátory výsledků péče jsou definovány jako konkrétní stavy, reakce/chování nebo vnímání, klíčové pro měření výsledku

(Moorhead et al., 2008)

Cíle a význam NNN klasifikace - shrnutí

- ✓ zpřehlednit orientaci v oše. problémech
- ✓ názvy kategorií problémů usměrňují výběr oše. zásahů potřebných pro dosažení výsledků
- ✓ vzájemné propojení NANDA – NIC – NOC
- ✓ propojení oše. činnosti s činností ostatních ZP

NEJEFEKTIVNĚJŠÍ POSTUP U PACIENTA

- ✓ identifikace základních oše. dg. a výsledků pro specifické intervence
- ✓ identifikace počtu intervencí a počtu intervencí, které se vyskytují společně
- ✓ integrace výzkumu v oblasti NNN klasifikace do praxe

ICNP

- International Classification for Nursing Practice
Mezinárodní klasifikace ošetrovatelské praxe

<http://www.icnp.cz/>

- tvorba jazyka pro popis oše. praxe;
- obsahuje strukturovaný slovník pro oblast ošetrovatelství
- vytváří podmínky pro využití informačních systémů, pro počítačové ukládání a statistické zpracování dat o ošetrovatelskou praxi

Cíle:

- ✓ zlepšit komunikaci uvnitř sesterské komunity i mimo ni
- ✓ popsat sesterskou praxi
- ✓ umožnit srovnání a využívání ošetrovatelských dat v oše. a dalších zdravotnických systémech

- asociace pro společnou oše.dg., intervence a výsledky péče (1995)
- zaměřuje se na podporu vývoje oborového jazyka

vytvářet podmínky pro sdílení, vzájemné předávání a srovnávání výsledků výzkumu o ošetrovatelské praxi, o zdokonalování oše. péče i o řízení oše. zdrojů v Evropě

OMAHA Classification System

- systém zdravotních problémů v komunitní péči
- založen na dynamické a interaktivní povaze ošetřování nebo procesu řešení problémů
- sestává ze 3 komponent:
 - 1) schéma klasifikace problémů
 - 2) schéma intervencí
 - 3) škálování výsledků
- poskytuje jasný obraz o klientových potřebách, poskytovatelích zdravotních služeb a výsledcích péče.